

SUBVENȚIONAREA ENTITĂȚILOR AGRICOLE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Ecaterina TRINCA,

studentă, anul III, Facultatea Științe Economice,
Universitatea de Stat din Republica Moldova

CZU: 631.155.6(478)

E-mail: ecaterinatrincea954@gmail.com

Sistemul subvenționării în agricultura Republicii Moldova are ca scop sprijinirea producătorilor agricoli pentru creșterea competitivității, modernizarea tehnologiilor și asigurarea sustenabilității sectorului agricol. Mecanismul este gestionat printr-un cadru instituțional bine definit, coordonat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) care elaborează cadrul legal și politicile agricole, iar implementarea acestora este asigurată de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) [1].

Procesul de acordare a subvențiilor pornește de la elaborarea politicilor și a priorităților anuale de către MAIA, reflectate în legea bugetului de stat și în Hotărârile Guvernului privind repartizarea Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural (FNDAMR). AIPA primește cererile de la solicitanți, verifică eligibilitatea acestora în baza criteriilor stabilite (prevăzute de Legea nr. 71/2023 și regulamentele aprobate), efectuează vizite pe teren atunci când este necesar și decide aprobarea sau respingerea dosarelor [2]. Fondul FNDAMR este structurat pe măsuri specifice, care reflectă prioritățile naționale: investiții în infrastructură post-recoltare, dotarea cu utilaje, plăți directe pentru susținerea producției, dezvoltarea producției ecologice, sprijinirea tinerilor fermieri etc. De asemenea, în procesul subvenționării sunt implicate și organizații internaționale (UE, Banca Mondială, IFAD), [4], care contribuie prin proiecte complementare și prin expertiză tehnică. Procesul este anual, solicitanții depun cerere în dependență de necesități de finanțare și tipuri de măsuri oferite anual, ele enumerând patru tipuri de bază: în avans, pe etape, post-investiții, complimentare.

În anul 2024, bugetul FNDAMR a fost stabilit la 1,6 miliarde lei [3, art.2], sumă destinată sprijinirii diferitelor măsuri prioritare pentru dezvoltarea agriculturii. Structura alocărilor pe măsuri este următoarea:

- Post-Investiție – 662,14 mil.lei, măsura cu cele mai mari alocări fiind SP_2.10 „Investiții în tehnologii de prelucrarea a solului” în valoare de 162 653 900 lei.
- Complimentare – 484,79 mil.lei, măsura cu cele mai mari alocări fiind SC_5.1 „Stimularea accesării creditelor investiționale sau pentru mijloace circulante” cu suma de 349 177 308 lei.
- În avans – 329,22 mil.lei, măsura cu cele mai mari alocări fiind „Alte plăți în zootehnie (per kilogram produs)” în valoare de 194 535 388 lei.

- Pe etape – 6,14 mil.lei, măsura cu cele mai mari alocări fiind SP_3.2 „Investiții în producerea, prelucrarea sau comercializarea din sectorul vitivinicol” cu suma alocării de 6 143 100 lei, [5].

În anul 2024, numărul dosarelor eligibile aprobate a fost de 6420. Distribuția acestora pe tipuri de subvenții este următoarea:

- Complimentare – 3877 dosare (60,29%)
- Post-investiție – 1680 dosre (25,96%)
- În avans – 751 dosre (11,96%)
- Pe etape - 112 dosre (1,88%)

În concluzie, din informația prezentată observăm că predominanța subvenției de tip complementară se regăsește atât în număr de dosare fiind cea mai solicitată, cât și în suma alocărilor, măsura SC_5.1 „Stimularea accesării creditelor investiționale sau pentru mijloace circulante” fiind cea mai mare ca volum de fonduri din totalitatea măsurilor de sprijin oferite în anul 2024. Toate acestea sugerează că agricultorii întâmpină cele mai mari dificultăți cu autofinanțarea și lichiditatea.

Una din soluții pentru soluționarea insuficienței de lichidități ar putea fi elaborarea unui cadru legislativ în reglementarea relațiilor între cumpărător și producătorul agricol. Un contract de tip „Futures” unde ar obliga cumpărătorul să ofere o primă agricultorului în avansul viitoarei roade. Un astfel de mecanism ar scuti agricultorii de creditarea mijloacelor circulante.

A doua soluție ar fi construirea de către stat a unui hub agricol, care ar permite agricultorilor stocarea producției agricole în încăperile de păstrare, scutindu-i de cheltuieli investiționale privind utilajul frigorific și alte cheltuieli de păstrare. Plus, deschiderea unei burse în cadrul acestui hub ar aduce mai multe beneficii cum ar fi: gestionarea corectă și controlul de către stat a producției agricole strategice, obținerea pârgheii de reglementare a prețurilor pe piață a producției agricole, obținerea imaginii clare a volumurilor de pe piața agricolă oferind posibilitatea de încheierea contractelor de export mai avantajoase, deschiderea licitațiilor în cadrul hub-ului ar permite altor instituții procurarea producției agricole la prețuri avantajoase, etc.

Subvenționările agricole din Republica Moldova bine reglementate și orientate spre modernizare, rămân un pilon de bază al dezvoltării rurale, necesitând însă îmbunătățiri continue pentru asigurarea echității și eficienței maxime în utilizarea fondurilor publice.

Referințe:

1. Hotărârii de Guvern nr. 20/2019 cu privire la reorganizarea Instituției publice “Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” din 10.01.2019 publicată în Monitorul Oficial nr. 22-23 art.28.
2. Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediu rural din 31.03.2023 publicată în Monitorul oficial Nr.134-137 art.209.
3. Legea Bugetului de Stat pentru anul 2024, nr.418 din 22.12.2023 publicat în Monitorul Oficial nr.510-513 art.915.

4. <https://aipa.gov.md/ro/content/enpard> Sprijinul acordat de Uniunea Europeană pentru agricultură prin programe precum ENPARD.
5. <https://aipa.gov.md/ro/lista-beneficiarului> Ordine MAIA privind repartizarea fondurilor alocate pe parcursul anului 2024.

Recomandat

Angela ȘESTACOVSCAIA, *dr., conf.univ.*